

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 30. juni 2020

Sag 15/2020

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Erik Bo Rasmussen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Odense den 9. september 2019 (6-3675/2019) og af Østre Landsrets 1. afdeling den 11. december 2019 (S-2724-19).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Jens Peter Christensen, Hanne Schmidt, Jens Kruse Mikkelsen og Jørgen Steen Sørensen.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om frifindelse for bestemmelsen om betinget frakendelse af førerret.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

Som anført i byrettens dom foreligger der bøvedtagelser af 5. december 2017, 22. november 2018 og 12. februar 2019. Vedtagelserne angår overtrædelser begået den 18. april 2017 og 1. september og 30. december 2018.

I bødeforelægget vedrørende overtrædelserne den 30. december 2018 hedder det bl.a.:

”BØDEFØRELÆG

1. Bøde og 1 klip i medfør af færdselslovens § 125, stk. 2, nr. 1. 2.000,00 Kr.
...”

Alle de vedtagne bødeforelæg indeholder en ”Vejledning om færdselslovsovertrædelser omfattet af klippekortordningen”. I denne vejledning hedder det bl.a.:

”1. Klippe kortordningen

De er sigtet/tiltalt for overtrædelse af en eller flere bestemmelser i færdselsloven, som ifølge lovens § 125, stk. 2, er omfattet af klippekortordningen. ...

Klippekortordningen betyder, at politiet for hver enkelt overtrædelse registrerer 1 klip. Hvis De overtræder flere kliprelevante bestemmelser i færdselsloven, vil der således blive registreret 1 klip pr. overtrædelse. Hvert klip gælder i 3 år fra gerningstidspunktet.
...

2. Frakendelse af førerretten eller kørselsforbud

Overtrædelser, der er omfattet af klippekortordningen, kan medføre betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten, eller at der pålægges et kørselsforbud.

Hvis De inden for en periode af 3 år gør Dem skyldig i 3 kliprelevante overtrædelser af færdselsloven, vil Deres førerret således blive frakendt betinget i forbindelse med klip nr. 3, jf. færdselslovens § 125, stk. 2...”.

Retsgrundlag

Klippekortordningen blev indført ved lov nr. 267 af 21. april 2004 om ændring af færdselsloven. I lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.2.2.2 omtales tilfælde med samtidig pådømmelse af mere end tre overtrædelser omfattet af ordningen, og det hedder i den forbindelse bl.a. (Folketingstidende 2003-04, tillæg A, lovforslag nr. L 98, s. 3201):

”For så vidt angår tilfælde, hvor der foreligger samtidig pådømmelse af f.eks. fire, fem eller seks forseelser omfattet af det foreslåede klippekortsystem, vil de tre første forseelser udløse tre ”klip”, der vil medføre en betinget frakendelse efter det foreslåede klippekortsystem. Den fjerde og femte forseelse, der er til samtidig pådømmelse vil udløse ”klip”, der tælles med som de første ”klip” i en ny tre-årig periode.”

Anbringender

T har anført navnlig, at anklagemyndigheden i bødeforelægget vedrørende overtrædelsen den 30. december 2018 ikke påstod betinget frakendelse af førerretten. Dette må sidestilles med en

bindende påtaleopgivelse, og anklagemyndighedens fejl indebærer, at de klip, der er omfattet af bødevedtagelserne af 5. december 2017, 22. november 2018 og 12. februar 2019, er bortfaldet, jf. bl.a. UfR 2018.3403 Ø.

Lovgivningsmagtens intention med klippekortordningen var at etablere en enkel ordning baseret på objektive kriterier, således at spørgsmålet om frakendelse af førerret alene beror på, om den pågældende har fået et vist antal klip inden for en bestemt periode. Ved bødeforelægget vedrørende overtrædelsen den 30. december 2018 overså anklagemyndigheden, at der skulle ske betinget frakendelse. Det skyldes således alene manglende rettidig omhu fra anklagemyndighedens side, at der ikke skete frakendelse, og der er ikke noget at bebrejde ham selv.

Det stemmer med ordningens formål, at der ikke nu kan ske frakendelse. Dette svarer også til konsekvensen af, at der uden for klippekortordningen ved en fejl ikke sker frakendelse.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at principperne om bindende påtalebegrænsning ikke er til hinder for betinget frakendelse. Anklagemyndigheden søger ikke at berigtige den fejl, der skete ved bødevedtagelsen af 12. februar 2019, idet påstanden om frakendelse bygger på et nyt grundlag, nemlig overtrædelsen den 15. februar 2019 samt to af de foregående tre overtrædelser. Et resultat, hvorefter de tidligere klip skal anses for bortfaldet, vil også være i strid med retsstillingen inden for andre dele af strafferetten.

Klippekortordningen bygger på objektive kriterier, og frakendelse efter ordningen er obligatorisk. T kan derfor ikke have haft nogen berettiget og beskyttelsesværdig forventning om, at der med bødeforelægget vedrørende overtrædelsen den 30. december 2018 var gjort endeligt op med betydningen af de tre klip. Det understøttes også af de vejledninger, som han modtog ved de enkelte bødeforelæg. Den manglende frakendelse må have fremstået for ham som en åbenbar fejl.

Betinget frakendelse bør ske på grundlag af overtrædelserne den 18. april 2017, 1. september 2018 og 15. februar 2019, således at det klip, der vedrører overtrædelsen den 30. december 2018, bliver det første klip i en ny 3 års-periode. Dette stemmer bedst med lovens intentioner.

Højesterets begrundelse og resultat

T har ved tre bødevedtagelser af 5. december 2017, 22. november 2018 og 12. februar 2019 erkendt overtrædelser af færdselsloven, som er omfattet af lovens klippekortordning. Ved en fejl blev han ikke i forbindelse med den tredje overtrædelse frakendt førerretten betinget. Han er nu fundet skyldig i en ny, fjerde overtrædelse omfattet af ordningen begået den 15. februar 2019.

For Højesteret angår sagen alene spørgsmål om frakendelse af førerret.

Efter klippekortordningen i færdselslovens § 125, stk. 2, skal der ved den tredje overtrædelse inden for 3 år ske betinget frakendelse af førerretten. Afgøres sagen ved en fejl endeligt uden frakendelse, har den retskraft og vil ikke kunne ændres, uanset at frakendelse er obligatorisk. Som lovens ordning er udformet, finder Højesteret imidlertid, at dette ikke fører til, at de tre klip, der burde have udløst frakendelse, herefter er bortfaldet. De består fortsat og vil i tilfælde af nye overtrædelser skulle medtages i grundlaget for betinget frakendelse, hvis de tidsmæssige betingelser er opfyldt. Det bemærkes i den forbindelse, at en fejl af den nævnte karakter ikke – ud fra synspunkter om bindende påtalebegrænsning – kan give føreren en forventning om, at de tidligere klip ikke vil indgå ved sanktionsfastsættelsen i anledning af nye overtrædelser.

På den anførte baggrund tiltræder Højesteret, at T nu skal frakendes førerretten betinget. Det må anses for bedst stemmende med færdselslovens forarbejder, at frakendelse sker på grundlag af overtrædelserne den 18. april 2017, 1. september 2018 og 15. februar 2019, således at overtrædelserne den 30. december 2018 indgår i en ny 3 års-periode efter færdselslovens § 125, stk. 2.

Højesteret stadfæster herefter dommen.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.